

B”H

Likkutei Sichos

Volume 11 | Vayakhel | Sichah 2

1. **פרשתנו לט מב-מג** ככל אשר צוה יהוה את משה בן עשר בני ישראל את כל העבודה: וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה יהוה בן עשר ויברך אתם משה:

Pekudei 39 42-43 In accordance with all that the Lord had commanded Moses, so did the children of Israel do all the work. And when Moses saw that they had performed all the tasks—as G-d had commanded, so they had done—Moses blessed them.

רש"י ויברך אתם משה. אמר להם יהי רצון שתשקרה שכיתה במעשה ידיכם, ויהי נעם ה' אלהינו עלינו וגו', והוא אחד מי"א מזמורים שבתפלה למשה:

Rashi “And Moses blessed them” – He said to them “May it be the will of G-d that His Shechinah rest upon the work of your hands; ‘and let the beauty of the Lord our G-d be upon us and establish the work of our hands upon us’” (Psalms 90:17.) This is part of one of the eleven Psalms that are in the section beginning with "A prayer of Moses."

2. **תהלים מזמור צ' י"ז** ויהי | נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

Tehillim 90 17 May the favor of the Lord, our G-d, be upon us; let the work of our hands prosper, O prosper the work of our hands!

3. **שמיני ט כג** ובא משה ואהרן אל-אהל מועד ויצאו ויברכו את-העם וירא כבוד-יהוה אל-כל-העם:

Shemini 9 23 Moses and Aaron then went inside the Tent of Meeting. When they came out, they blessed the people; and the Presence of the Lord appeared to all the people.

רש"י ויצאו ויברכו את העם. אָמְרוּ וַיְהִי נֵעֵם ה' אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ, יְהִי רָצוֹן שְׁתַּשְׁרָה שְׁכִינָה בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם; לְפִי שְׁכַל שְׁבַעַת יְמֵי הַמְּלוּאִים שֶׁהֶעֱמִידוּ מִשָּׁה לְמִשְׁכַּן וְשִׁמַּשׁ בּוֹ וַפְּרָקוּ בְּכָל יוֹם לֹא שָׁרְתָה בּוֹ שְׁכִינָה, וְהָיָה יִשְׂרָאֵל נִכְלָמִים וְאוֹמְרִים לְמִשָּׁה, מִשָּׁה רַבְּנוּ, כָּל הַטֶּרַח שֶׁטִּרְחַנּוּ שְׁתַּשְׁרָה שְׁכִינָה בֵּינֵינוּ וְנִדְעֵה שֶׁנִּתְכַּפֵּר לָנוּ עוֹן הָעֵגֶל, לְכָד אָמַר לָהֶם זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צָוָה ה' תַּעֲשׂוּ וַיֵּרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד ה' – אַהֲרֹן אַחֵי כְּדָאִי וְחָשׁוּב מִמֶּנִּי, שְׁעַל יְדֵי קִרְבָּנוֹתָיו וְעַבֹדְתוֹ תִּשְׁרָה שְׁכִינָה בְּכֶם וְתִדְעוּ שֶׁהַמְּקוֹם בָּחַר בּוֹ:

Rashi “And they came out and blessed the people” — They said: “May the pleasantness of the Lord, our God, be upon us ([Ps. 90:17](#)); May it be God’s will that the Shechinah rest in the work of your hands.” [And why did they choose this particular blessing?] Because throughout all seven days of the installations, when Moses erected the Mishkan, performed the service in it, and then dismantled it daily, the Shechinah did not rest in it. The children of Israel were humiliated, and they said to Moses, “Moses, our teacher, all the efforts we have taken were so that the Shechinah should dwell among us, so that we would know that we have been forgiven for the sin of the [golden] calf!” Therefore, Moses answered them (verse 6), “This is the thing the Lord has commanded; do [it], and the glory of the Lord will appear to you. My brother Aaron is more worthy and important than I, insofar as through his offerings and his service the Shechinah will dwell among you, and you will know that the Omnipresent has chosen him.”

4. **ויקהל לה כב** וַיָּבֵאוּ הָאֲנָשִׁים עַל-הַנָּשִׁים כָּל ׀ נְדִיב לֵב הִבִּיאוּ חָח וְנֶזֶם וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל-כְּלִי זָהָב וְכָל-אִישׁ אֲשֶׁר הֵנִיף תְּנוּפֹת זָהָב לַיהוָה:

Vayakhel 35 22 Men and women, all whose hearts moved them, all who would make an elevation offering of gold to G-d, came bringing brooches, earrings, rings, and pendants—gold objects of all kinds.

5. **ויקהל לו ו** וַיָּצֹו מִשָּׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמַחְנֵה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אֶל-יַעֲשׂוּ-עוֹד מִלְּאֲכָה לְתַרְוַמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּכְלָא הָעָם מִהִבִּיא:

Vayakhel 36 6 Moses thereupon had this proclamation made throughout the camp: “Let no man or woman make further effort toward gifts for the sanctuary!” So the people stopped bringing.

6. **פרשתנו לט לב** וַתִּכַּל כָּל-עַבְדֵי מִשְׁכַּן אֱהֵל מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה אֶת-מִשָּׁה כִּן עָשׂוּ:

Pekudei 39 32 Thus was completed all the work of the Tabernacle of the Tent of Meeting. The Israelites did so; just as G-d had commanded Moses, so they did.

רש"י ויעשו בני ישראל: את המלאכה ככל אשר צוה ה' וגו':

Rashi “the children of Israel had done” - the work; according to all that G-d had commanded, etc..

7. ויקהל לו ז והמלאכה היתה דים לכל-המלאכה לעשות אתה והותר:

Vayakhel 36 7 Their work had been enough for all the tasks to be done and more.

רש"י והמלאכה היתה דים לכל המלאכה. ומלאכת ההבאה היתה דים של עושי המשכן, לכל המלאכה של משכן, לעשות אותה ולהותר:

Rashi "Their work had been enough" – this means the work of contributing was enough for the workers at the Tabernacle, for all the work connected with making the Tabernacle and even to leave some over.

8. תרומה כה ח ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

Teruma 25 8 And let them make Me a sanctuary that I may dwell among them.

9. פרשתנו לט לג וביאו את-המשכן אל-משה את-האהל ואת-כל-כליו קרסיו קרשיו בריחיו ועמדיו ואדניו:

Pekudei 39 33 Then they brought the Tabernacle to Moses, with the Tent and all its furnishings: its clasps, its planks, its bars, its posts, and its sockets;

רש"י וביאו את המשכן וגו'. שלא היו יכולין להקימו; ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקב"ה הקמתו, שלא הנה יכול להקימו שום אדם מחמת כבד הקרשים, שאין כח באדם לזקוף, ומשה העמידו; אמר משה לפני הקב"ה איך אפשר הקמתו ע"י אדם? אמר לו עסק אתה בנדך, ונראה כמקימו והוא נקרא וקם מאליו, וזהו שני הוקם המשכן (שמות מ') - הוקם מאליו; מדבר ר' תנחומא:

Rashi "And they brought the Tabernacle"- for they themselves were unable to erect it. Since Moses had done no work in the Mishkan, the Holy One, blessed is He, left for him the task of erecting it, for nobody was able to set it up because of the weight of the boards which no human strength was capable of setting up. Moses, however, succeeded in placing it in position. Moses said to the Holy One, blessed be He, "How is its erection possible by human beings?" God answered him: "You be busy with your hand!" He appeared to be erecting it, but in fact it set itself up and rose of its own accord. That is why Scripture says, (Exodus 40:17) "The Tabernacle was erected" – was erected by itself. This is a Midrash of Rabbi Tanchuma 2:11:11.

10. תהלים מזמור צ' ה-ח זרמתם שנה יהיו בבקר כחציר חלף: בבקר יציץ וחלף לערב ימולל וגבש: כי-כלינו באפד ובחמתך נבהלנו: שמה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: כי כל-גמינו פנו בעברתך כלינו שנינו כמו-הנה: ימי-שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת | שמונים שנה ורהבם עמל ואון כי-גז חיש ונעפה:

Tehillim 90 5-10 You engulf men in sleep; at daybreak they are like grass that renews itself; at daybreak it flourishes anew; by dusk it withers and dries up. So we are consumed by Your anger, terror-struck by Your fury. You have set our iniquities before You, our hidden sins in the light of Your face. All our days pass away in Your wrath; we spend our years like a sigh. The span of our life is seventy years, or, given the strength, eighty years; but the best of them are trouble and sorrow. They pass by speedily, and we are in darkness.

11. **ואתחנן ה' אֶנְכִי עֹמֵד בַּיַּרְיָהוּ וּבִינֵיכֶם בָּעֵת הַהוּא לְהַגִּיד לְכֶם אֶת־דְּבַר יְהוָה כִּי יִרְאֶתֶם מִפְּנֵי הָאֵשׁ וְלֹא־עֲלִיתֶם בְּהָר לְאֹמֵר:**

Vaeschanan 5 5 I stood between G-d and you at that time to convey the G-d's words to you, for you were afraid of the fire and did not go up the mountain—saying:

12. **בשלה יד לא וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת־יְהוָה וַיֶּאֱמִינוּ בַּיהוָה וּבַמּוֹשֶׁה עַבְדּוֹ:**

Beshalach 14 31 And when Israel saw the wondrous power which G-d had wielded against the Egyptians, the people feared G-d, they had faith in G-d and His servant Moses.

מכילתא על הפסוק ויראו העם את ה', לשעבר במצרים לא היו יראים ה' אבל כאן ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו אם במשה האמינו קל וחומר בה'. בא זה ללמדך שכל מי שמאמין ברועה נאמן כאלו מאמין במאמר מי שאמר והיה העולם. כיוצא בדבר אתה אומר וידבר העם באלהים ובמשה (במדבר כא) אם באלהים דברו קל וחומר במשה אלא זה בא ללמדך שכל מי שמדבר ברועה נאמן כאלו מדבר במי שאמר והיה העולם:

Tanchuma "And the people feared G-d": In the past they had not feared the L rd, but here, "and the people feared the L rd." "and they believed in the L rd and in Moses, His servant": If they believed in Moses, how much more so, in the L rd! (i.e., Why need this be written?) We are hereby apprised that one who believes in the "faithful shepherd" believes in the pronouncement (i.e., the Torah) of Him who spoke and brought the world into being. Similarly, (Numbers 21:5) "And the people spoke against G d and against Moses." If they spoke against G d, how much more so against Moses! We are hereby apprised that one who speaks against the "faithful shepherd" speaks against Him who spoke and brought the world into being.

13. **בבא בתרא קטז א** דרש ר' פנחס בר חמא כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים שנא' (משלי טז, יד) חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה:

Tractate Bava Basra 116 1 Rabbi Pinchas bar Chama interpreted a verse homiletically: Anyone who has a sick person in his home should go to a sage, and the sage will ask for mercy on the sick person's behalf, as it is stated: "The wrath of a king is as messengers of death; but a wise man will pacify it" (Proverbs 16:14).

14. שאלות ותשובות חתם סופר ס' קס"ו

תחל שנה וברכותי לראש צדיק ונשגב הרב המאה"ג המפואר ומהולל המופלג בתורה וירא ה' כש"ת מו"ה מאיר נ"י אב"ד דק"ק יארמוט:

יקרתו הגיעני ראשית דברי' תמה על הגאון מהר"ל מפראג בספר נתיבו' עולם נתיב עבודה פי"ב שמיאן לומי' פיוט מכניסי רחמים שאין לנו עם מלאכים כלום כ"א ה' אלקינו שומע קול תפלה ופר"מ נתקשה הרי כל הספרים ספרי נביאים מלאים ותלך לדרוש את ה' להתפלל כמ"ש הרמב"ן על התורה ואין צורך להאריך תמהתי הלא הגאון הנ"ל נשמר מזה באותו הפרק תוך כ"ד ויען כי דבריו סתומים קצת ע"כ אפרש כי דרך להעמיד מליץ בין מלך להדיוט כשאינן ההדיוט חשוב וספון לפני המלך או אינו יכול להטעים דבריו כראוי ויען ישראל לפני מללאכי השרת ואינם צריכים מליץ לפני אוהב' ית"ש והוא מקבל בסבר פנים יפות אפי' בלשון עלגים וגמגומ' אם כן המליץ הלז אינו אלא קטנות אמונה חלילה אך כל ישראל שותפים וגוף א' ונפש א' וכשא' מצטער גם חבירו מרגיש ועמו מצער ועד"ז המתפלל על חברו צריך שיחלה עצמו עליו פי' שיראה כאלו גם הוא חולה וכיון ששניהם בצער טוב יותר שיכנס הראש משיכנס הרגל ע"ד משל הת"ח הוא הראש והמצטער שהוא עתה שרוי בדין הוא בבחינת רגל וקצת נזוף טוב להכניס הראש כיון ששניהם בעלי דברים ולא כמליץ בעד אחר ולדברי הגאון הנ"ל גם פזמון מלאכי רחמי' וסליחה י"ג מדות האמורות בחנינה יש למנוע מ"מ אנו אומרים עם הצבור הן אל כביר לא ימאס ודלגו עלי אהבה אך מכניסי רחמים דרכי להאריך בנפילת אפים עד שהגיע ש"ץ לשומר ישראל ה' ישמור עמו ישראל מכל פגע ויחתמנו לשנה טובה שנת גאולה וישועה אמן פ"ב יום ד' דסליחות תקפ"ט לפ"ק משה"ק סופר מפפד"מ:

15. **תמיד לב א** אמר להם אידין מתקרי חכים אמרו ליה איזהו חכם הרואה את הנולד אמר להם אידין מתקרי גבור אמרו לו איזהו גבור הכובש את יצרו אמר להן אידין מתקרי עשיר אמרו ליה איזהו עשיר השמו בחלקו.

Tractate Tamid 32 1 Alexander said to the Elders: Who is truly worthy of being called wise? They said to him, citing a tradition (see Avot 2:9): Who is the wise person? The one who sees and anticipates the consequences of his behavior.

16. **תניא פרק מג** ואיזהו חכם, הרואה את הנולד. פירוש: שרואה כל דבר איך נולד ונתהוה מאין ליש, בדבר ה' ורוח פיו יתברך, כמו שכתוב: וברוח פיו כל צבאם

Tanya Chapter 41 And our Sages said, moreover, "Who is wise? He who sees that which is born [and created]." That is to say, that the wise person is he who sees how everything is born and created from non-being to being by means of the Word of G-d and the breath of His mouth, as it is written, "...and by the breath of His mouth all their hosts [were created]."

17. **תענית כה א** חד בי שמי חזייה לברתיה דהוות עציבא אמר לה בתי למאי עציבת אמרה ליה כלי של חומץ נתחלף לי בכלי של שמן והדלקתי ממנו אור לשבת אמר לה בתי מאי איכפת לך מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק תנא היה דולק והולך כל היום כולו עד שהביאו ממנו אור להבדלה.

Tractate Taanis 25 1 The Gemara relates that one Shabbat evening, Rabbi Chanina ben Dosa saw that his daughter was sad. He said to her: My daughter, why are you sad? She said to him: I confused a vessel of vinegar for a vessel of oil and I lit the Shabbat lamp with vinegar. Soon the lamp will be extinguished and we will be left in the dark. He said to her: My daughter, what are you concerned about? He Who said to the oil that it should burn can say to the vinegar that it should burn. A tanna taught: That lamp burned continuously the entire day, until they brought from it light for havdala

18. **רמא יורה דעה ס"ס של"ה** י"א שמי שיש לו חולה בביתו ילך אצל חכם שבעיר שיבקש עליו רחמים:

Rama Section 335 Some say that whosoever has a sick person in his home should go to the Sage of the city in order that he pray for him

19. **בבא קמא פה א** ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות

Tractate Bava Kamma 85 1 When the verse states: "And you shall surely heal" -it is derived that permission is granted to a doctor to heal.